

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Zoeken naar de oorzaak van diarree bij kalveren

Campylobacter-infectie

In de eenlingboxjes hebben de kalfjes nergens last van, maar zo gauw ze naar het strohok bij de drinkautomaat komen, dan begint het na een dag of drie', zegt de veehouder. Wat dan begint is langdurige diarree met veel slijm. Echt doodziek zijn de kalfjes niet, maar de groei is eruit en de glans is eraf. En de diarree houdt soms maanden aan. Dit speelt nu al bijna twee jaar. Om voedingsdiarree uit te sluiten, wordt de drinkautomaat doorgemeten en het melkpoeder aangepast. Er komt andere brok en ander ruwvoer. Onderzoek naar de bekende ziekteverwekkers levert geen duidelijke winnaar op. Eén kalf scoort positief op giardia, meerdere hebben coccidiën. Er is geen Salmonella en het bedrijf is bvd-vrij. Medicijnen tegen coccidiose en giardia hebben geen effect.

De veehouder vraagt zich met mij af wat het dan wel is. We besluiten om een stierkalf met flinke kromme poten op te offeren voor de wetenschap. Als de verschijnselen zich openbaren na de verhuizing richting kalverdrinkautomaat, euthanaseer ik het dier in de ochtend, zodat het kalf zo fris mogelijk voor sectie bij de Gezondheidsdienst voor Dieren aanbeldt.

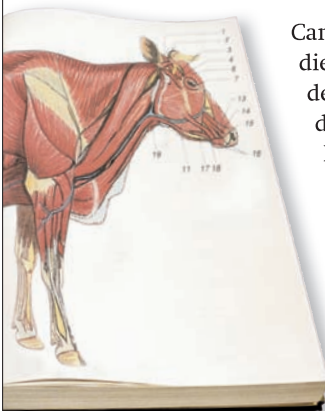
Ook nu geen diagnose. Wel wordt een oppervlakkige maag-darmontsteking en slijmerige diarree vastgesteld.

Inmiddels zag ik een artikel uit 1931 waarin chronische diarree bij kalveren door vibrio werd beschreven. Het leek op bovenstaande situatie. Dezelfde infectie heet nu anders en ik laat meerdere mestmonsters hierop onderzoeken. Na twee weken krijg ik de uitslag: veel *Campylobacter jejuni*. Dit in combinatie met de klinische verschijnselen en het ontbreken van andere narigheid doet me denken dat ik beet heb.

Nu de vijand bekend is, kunnen we gerichte maatregelen nemen. Het gaat de goede kant op. Nu nog speuren naar de bron.

De encyclopedie *Campylobacter jejuni*

Campylobacter jejuni is een bacterie die heel veel voedselvergiftigingen bij de mens veroorzaakt, veel meer nog dan Salmonella.

Het is een zoonose en veroorzaakt een gastro-enteritis (maag-darmontsteking) met diarree en overgeven als symptomen bij de mens. Veelal gaat het na enkele dagen vanzelf over.

Campylobacter wordt vaker gevonden bij kalveren met diarree, maar ook bij gezonde die-

ren. De betekenis als diarreeverwekker is dan ook niet helemaal duidelijk. Kweken van de bacterie in het laboratorium is ook omslachtiger dan met gewone bacteriën en wordt niet standaard gedaan.

Waarom deze bacterie een probleem is geworden in bovengenoemde casus? Dat komt door het steeds toevoegen van jonge kalveren aan de groep op de drinkautomaat. Het strohok werd regelmatig bijgestrooid, maar niet vaak helemaal uitgemest. De kalveren kregen allemaal diarree en hielden zo de infectie en de infectiedruk in stand.

Bij behandeling met antibiotica is een antibiogram (gevoeligheidsbepaling) wel noodzakelijk, omdat *Campylobacter* niet voor elk antibioticum gevoelig is.